

Korting op pensioenen lijkt onontkoombaar

Elsevier-werknemers en gepensioneerden krijgen hoogstwaarschijnlijk te horen dat in 2013 gekort moet worden op de pensioenen. Noodsignalen duiden hier op. Zelfs de grootste pensioenfondsen hebben al gewaarschuwd. Of die korting ook écht doorgevoerd wordt, is nog een open vraag.

Eén op de drie pensioenfondsen moet korten op de pensioenuitkeringen of de pensioenpremie fors verhogen. Dat bevestigt de pensioenbranche. De beslissing om te korten, moet uiterlijk eind 2012 worden genomen. De maatregelen worden vervolgens in 2013 van kracht. Als pensioenfondsen tot korten besluiten, krijgen minimaal 1,5 miljoen pensioendeelnemers daar direct mee te maken. Daarbij gaat het niet alleen om gepensioneerden die hun pensioen zien slinken, maar ook om werkenden die hun pensioenopbouw zien afnemen.

Achter op herstelplan

De betreffende fondsen hebben niet alleen een wettelijk dekkingstekort maar lopen ook flink achter op hun herstelplan. Voor die fondsen is er eigenlijk geen andere mogelijkheid dan het verlagen van de uitkeringen, als het economisch tij niet drastisch verandert.

Volgens Peter Borgdorff, directeur van het grote pensioenfonds Zorg en Welzijn, zijn er geen alternatieven als de situatie zich niet verbetert. "We kunnen de rekening niet doorschuiven naar de toekomst". Of de fondsen daadwerkelijk moeten korten, hangt af van de dekkingsgraad op 31 december van dit jaar. Als deze dekkingsgraad dan dui-

delijk onder de 100 procent staat, moeten fondsen aankondigen dat de korting dreigt. Gemiddeld met zo'n vijf procent. Als de dekkingsgraad zich in 2012 alsnog herstelt, kan die korting overigens toch weer worden afgeblazen.

Dekkingsgraad SPEO

De dekkingsgraad van SPEO kwam per eind oktober uit op 90%. Dit betekent dat het fonds inmiddels fors achterloopt bij het in 2009 ingediende herstelplan. Daarin wordt gerekend met een dekkingsgraad van 97% per eind 2011. Het herstelplan gaat verder uit van een geleidelijk herstel naar het vereiste minimum van 105% per eind 2013. Als de financiële positie van het fonds zich niet verbetert, zijn aanvullende maatregelen onvermijdelijk. Het ziet er niet naar uit dat de financiële situatie deze laatste cruciale maand nog sterk verbetert. De kans dat de dekkingsgraad verder is gezakt lijkt eerder groter. SPEO heeft inmiddels de directie van Reed Elsevier geïnformeerd over deze situatie.

Weer geen indexatie

Maar niet alleen een dreigende korting houdt gepensioneerden in zijn greep. Wat nu al speelt, is dat volgend jaar veel pensioenen voor het vierde jaar op een rij niet wor-

den geïndexeerd. Ruim anderhalf miljoen gepensioneerden zullen dit merken. Hierdoor lopen de pensioenen volgend jaar zes tot zeven procent achter bij de inflatie. Opgeteld bij de mogelijke kortingen kunnen sommige pensioenen in 2013 zodoende éénvijfde lager uitpakken dan waarop was gerekend.

In het totaal levert dat een koopkrachtverlies op van 90 miljoen euro, zou blijken uit berekeningen in de pensioenbranche.

Er wordt van uitgegaan dat alleen al de aankondiging van de kortingen koopkrachtgevolgen zal hebben voor de Nederlandse economie..

Het tij te keren?

Wat en wie kan het tij nog keren? Meer stabiliteit in Europa? Stijgende koersen? Of ingrijpendere nog een hogere rekenrente? Premieverhogingen lijken er niet in te zitten. Hoewel De Nederlandsche Bank (DNB) als eis stelt dat premies kostendekkend moeten zijn. Overigens zou zo'n verhoging slechts een druppel op een gloeiende plaat zijn. De overheid geeft werkgevers en werknemers bovendien voorlopig hiervan uitstel om de koopkracht niet nog verder af te remmen. Zou rekenen met een latere pensioenleeftijd dan 65, pensioenfondsen kunnen helpen? Misschien is De Nederlandse Bank onder politieke druk wel bereid pensioenfondsen tot 2014 een jaar extra de tijd te geven om hun problemen op te lossen? Dan zou namelijk ook het pensioenakkoord van kracht moeten worden.

Defensief beleggingsbeleid SPEO

SPEO kent een relatief defensief beleggingsbeleid. Per eind augustus is 63% van het vermogen belegd in obligaties, waarvan een groot deel (circa 70%) in staatsobligaties uit Duitsland, Nederland en Frankrijk. Deze zijn als gevolg van de eurocrisis sterk in waarde toegenomen. SPEO heeft er voor gekozen geen obligaties aan te houden uit de zuidelijke eurolanden zoals Griekenland, Italië en Spanje. Dit zijn landen die vanwege de eurocrisis juist sterk onder druk staan.

Ongeveer 28% van het vermogen is belegd in aandelen. Deze zijn als gevolg van de daling van de beurzen sterk in waarde afgenomen. Gezien de heftige bewegingen op de financiële markten heeft het bestuur besloten om voorlopig vast te houden aan dit relatief defensieve beleid.

IN DIT NUMMER

Bestuursleden gezocht	2	Wat vindt u daar nou van?	5
Plaatsvervanger in SPEO- bestuur	3	Oog voor verantwoord beleggen	6
Plunderen pensioenskast?	4	Nic van Rossum: Dwars in ruste	7
Vergrijzing Elsevier-pensioenfondsen	5	Pierre Vinken	8

Bestuursleden gezocht

Het VGEO-bestuur hecht namens de gepensioneerden aan goede vertegenwoordigers in ons pensioenfonds SPEO. Dat is inmiddels al voor een belangrijk deel gelukt door Jaap Kuipers voor te dragen als opvolger van SPEO-bestuurslid Ab Pouwels.

Maar het VGEO-bestuur wil graag nog iemand die vanuit het SPEO bestuur zou kunnen optreden in geval het bestaande bestuurslid door ziekte etc. voor korte of langere tijd uit moet vallen. En ook op langere

termijn blijft er behoefte aan iemand die in het pensioenfondsbestuur zou willen functioneren. Daarom verzoeken wij VGEO-leden met bestuursbelangstelling en -vaardigheden om zich alvast ter voorbereiding aan te melden als bestuurslid van VGEO. Dit kan U doen via VGEO-secretaris

Chris Ankersmit tel : 023-5246042
email : secretaris@vgeo.nl.

Overname door Reed Elsevier

Reed Elsevier neemt het Amerikaanse Accuity Holdings over van investeerder Investcorp voor 396 miljoen euro in contanten. De overname zal direct bijdragen aan de winst aldus Reed. De transactie wordt dit

laatste kwartaal afgerond. Accuity verstrekt online programma's aan de financiële sector. Klanten kunnen daarmee hun betalingsverkeer optimaliseren en overtredingen van regelgeving vermijden.

Geen kerstpakket meer

De directie van Reed Elsevier heeft besloten om vanaf dit jaar te stoppen met het schenken van een kerstpakket. Dit treft zowel werknemers als gepensioneerden. Hiermee wordt uit kostenoverwegingen een eind gemaakt aan een traditie van vele tientallen jaren. Het VGEO-bestuur betreurt deze gang van zaken. Er bestonden overigens in het verleden nog wel eens misverstanden

over de verzender van de kerstpakketten. Niet SPEO of zelfs de VGEO maar zoals gezegd de werkgever was verzender van deze pakketten.

Werken naast pensioen fiscaal aantrekkelijker

Voor mensen tussen de 60 en 65 jaar wordt het fiscaal aantrekkelijker om te werken naast hun pensioen. Tot nu toe moest een werknemer die zijn pensioen eerder liet ingaan, in gelijke mate zijn werk verminderen. Deed hij dat niet dan was zijn aan-

spraak op zijn pensioen meteen belast. Een werknemer kan nu blijven werken naast zijn pensioen zonder dat de aanspraak op het pensioen belast wordt. Het pensioen mag overigens niet eerder ingaan dan op 60-jarige leeftijd.

COMMENTAAR

Het Rad van avontuur

De economie is een Rad van avontuur geworden. Een kermisattractie met veel nieten en weinig prijzen. Het vervelende is dat onze pensioenen daar in worden meegezogen. Korting van onze pensioenuitkering dreigt daardoor in 2013 werkelijkheid te worden. Wat in het publicitaire tumult vergeten wordt is dat er ook nog een Pensioenakkoord ligt. Een omstreden akkoord. Het lijkt er op dat dit, door andere financieel-economische prioriteiten, even in de koelkast ligt. Maar misschien is dit schone schijn. Het akkoord zoals het er nu ligt, is nog niet uitgewerkt. Vervolgens moet de wetgeving nog worden afgerond. De gevolgen van dit alles zijn aan de pensioendeelnemers nog nauwelijks uit te leggen vindt de directeur van de overkoepelende „Pensioenfederatie” Gerard Riemen.

Nieuwe pensioencontracten

Het pensioenakkoord zoals het er nu ligt, vindt Riemen bovendien bijna niet uit te voeren. Op basis hiervan moeten pensioenfondsen op termijn namelijk honderden nieuwe pensioencontracten afsluiten. Krijgen nieuwe deelnemers bijvoorbeeld heel andere contracten dan de oudere? Kan dit onder meer betekenen dat indexatie voor oude contractanten, gepensioneerden, minder waarschijnlijk wordt? Er is nog geen duidelijkheid over het overhevelen van bestaande opgebouwde pensioenrechten naar nieuwe. Dit lijkt in strijd met de Europese wetgeving. Op grond daarvan is namens de pensioenfondsen al gedreigd met procederen. Het zou voor Pensioenfondsen volgens Riemen een nachtmerriescenario worden als zij bezig zijn met het uitvoeren van nieuwe pensioencontracten en dan over drie of vier jaar door de rechter worden terug gefloten. Ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) doet hier een duit in het zakje. „De effectiviteit van het Pensioenakkoord is grotendeels afhankelijk van de mogelijkheid om 'oude rechten' collectief in te varen in het nieuwe systeem.” Wordt er al niet genoeg gespeculeerd?

Harry Nijhuis

HOOFDREDACTIE: Harry Nijhuis **REDACTIE:** Ton Boogers

BIJREDACTIE: Ben Brouwer **VORMGEVING:** Jos Wachelder

BIJDRAGEN: Nic van Rossum, Hildegund Spaargaren

REDACTIEADRES: Veenweg 21a, 7055 BP Heelweg, Tel.: (0315) 24 14 72

E-MAIL: harwil@planet.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Ben Brouwer, Bastinglaan 54, 7006 EL Doetinchem. Tel.: (0314) 333528
E-mail: penningmeester@vgeo.nl

Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Chris Ankersmit Asterlaan 32, 2111 BJ Aerdenhout. Tel.: (023) 5246042
E-mail: chrisankersmit@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGEO-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie.

Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld.

Contributie s.v.p. overmaken op postrekening 100802

t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen, Doetinchem.

Nadere informatie Ben Brouwer Tel.: (0314) 333528 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT MEDIO MAART 2012.

KOPIJ MOET UITERLIJK 15 FEBRUARI BINNEN ZIJN.

ES ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
NIEUWSBRIEF

Namens gepensioneerden nu ook een plaatsvervanger in SPEO-bestuur

Namens de gepensioneerden nemen volgend jaar zowel een bestuurslid als een plaatsvervangend lid zitting in het SPEO-bestuur. Voor dit compromis werd gekozen omdat de laatste jaren relatief meer gepensioneerden deel uitmaken van het fonds. Inmiddels ontvingen alle gepensioneerden van SPEO de nodige informatie over hun mogelijke kandidaatstelling voor dit bestuur.

VGEO had het pensioenbestuur gewezen op de gewijzigde verhouding tussen het aantal werknemers en gepensioneerden als gevolg van de vele werknemers die de laatste jaren zijn ontslagen bij Reed Elsevier en bij Reed Business in Doetinchem door reorganisaties. In 2007 bedroeg het aantal gepensioneerden ongeveer een derde van alle fondsdeelnemers. Drie jaar later was dit gestegen naar 53%. Een tendens die zich door reorganisaties bij Reed Elsevier voortzet.

Uitbreiden of krimpen?

Deze ontwikkeling plaatste het Fonds voor de keuze zijn bestuur uit te breiden of in te krimpen. Terwille van de getalsverhouding zou dit een verdubbeling hebben betekend

van twee naar vier bestuursleden namens de werknemers, en van één naar twee bestuursleden namens de gepensioneerden. Uiteindelijk is nu gekozen voor een halvering wat neerkomt op twee bestuurders namens de werknemers en één namens de gepensioneerden.

De gepensioneerden krijgen er nu wel een plaatsvervangend lid bij. Het gevolg hiervan is dat het bestuur nu uit zes in plaats van acht leden komt te bestaan.

Zetelverdeling

De zetelverdeling wordt als volgt: drie leden namens de werkgever, twee namens de werknemers, één namens de gepensioneerden. Als argument voor een verkleining van het bestuur is genoemd dat de des-

kundigheidseisen het steeds moeilijker maken geschikte bestuurders te vinden. Voor de VGEO is dit overigens geen probleem. Zij heeft in VGEO-bestuurslid Jaap Kuipers al een gekwalificeerde kandidaat-opvolger voor de volgend jaar mei vertrekkende Ab Pouwels. Met het SPEO-bestuur is al wel afgesproken dat een vervanger van Ab Pouwels al vanaf begin volgend jaar mag meelopen om zich goed te kunnen inwerken.

Verkiezing

Hoewel VGEO dus al een kandidaat heeft gemeld, moeten volgens het SPEO-reglement alle gepensioneerden zich kandidaat kunnen stellen. Dus ook zij die geen VGEO-lid zijn. Als zich meer dan de nodige twee kandidaten aandienen moeten er vervolgens verkiezingen plaatsvinden. Dit blijkt het geval. Rond het verschijnen van dit nummer moet dus elke gepensioneerde een stemformulier hebben ontvangen.

Financieel directeur Reed Elsevier vertrekt

Mark Amour (57), financieel directeur van Reed Elsevier gaat eind dit jaar met vervroegd pensioen. Het bedrijf lijkt hiermee te hebben toegegeven aan de druk van enkele grote aandeelhouders. In de persverklaring wordt geen reden genoemd. Armour werkte sinds 1996 bij Reed Elsevier

De Britse Financial Times citeerde eerder een grote aandeelhouder die beweert dat het bedrijf onder de verwachtingen presteert.

„Het bedrijf blijft de gestelde doelstellingen missen en ons keer op keer teleurstellen.” Een analistenrapport zinspeelde in september op het opsplitsen van Reed Elsevier.

Er zou maar weinig samenwerking bestaan tussen de wetenschappelijke, juridische, medische en financiële divisies. Armour wordt mede verantwoordelijk gesteld voor de dure aankoop van het Amerikaanse Choicepoint. Dat bedrijf levert aan verzekeringsmaatschappijen financiële informatie over hun klanten. Reed Elsevier betaalde bijna drie miljard euro hiervoor.

Reed Elsevier deed in september weer een grote overname. Voor 397 miljoen euro kocht het bedrijf het Amerikaanse Acuity dat informatie levert voor de financiële sector.

‘Economie wordt gedreven door emoties’

Als de slachtoffers van een beurscrisis bloedend op straat zouden liggen, was de roep om strengere regels voor de financiële markten veel sterker. Deze heftige vergelijking maakte onlangs de Israëlisch-Amerikaanse gedragseconoom Dan Ariely in NRC-Handelsblad.

Daarmee wilde hij aangeven dat we in de financiële wereld risico's aanvaarden die in de fysieke wereld ontoelaatbaar zijn. „Mensen maken fouten, daarvoor zijn verkeersregels. Maar de abstracte wereld van de financiële markten is nauwelijks gereguleerd. Ariely sprak in de Universiteit van Tilburg over gedragseconomie. De afgelopen jaren voerde hij honderden experimenten uit om te ontwarren hoe psychologische factoren onze economische beslissingen beïnvloeden.

Zijn conclusie: Het grootste deel van de tijd hebben we geen idee waar we mee bezig zijn. De economie wordt gedreven door emoties. Het verstand is soms ver te zoeken op de financiële markten. „Zet een groep mensen in een laboratorium en laat ze handelen in aandelen. Vooral als we veel geld geven ontstaat er binnen de kortste keren een bubbel. Hebzucht, luiheid, trots, alle denkbare menselijke zwaktes hebben invloed op onze financiële beslissingen.”

„De geschiedenis leert dat elke generatie weer een beetje rijker wordt dan die van haar ouders. Uiteindelijk zal het altijd allemaal vanzelf weer groeien.”

Rosanne Hertzberger

in: NRC Handelsblad

Correctie

In de Nieuwsbrief 53 maakten wij een fout in het artikelje: „Een digitaal personeelsabonnement op weekblad Elsevier”. Er stond dat voor een zogenaamd iPad abonnement een e-reader nodig is. Dit moet een iPad zijn. Op een e-reader lees je alleen digitale boeken en op een iPad kranten en tijdschriften. Met dank aan lezer Maarten de Hooge in Hoorn.

Plunderen gepensioneerden de pensioenkas?

Plunderen ouderen de pensioenfondsen leeg en blijft er daardoor straks minder over voor de jongeren? Er wordt een onderzoek naar ingesteld door het Centraal Planbureau (CPB). Volgend jaar februari hoopt minister Kamp, op basis van het bereikte pensioenakkoord, de resultaten hiervan in ontvangst te kunnen nemen.

Voordien hebben computers dui- zenden langdurige economische scenario's doorgerekend. Deze vari- eren van hoge inflatie tot deflatie en van sterke groei tot krimp. Het CPB- onderzoek is gedeeltelijk gebaseerd op 5000 economische scenario's die de Tilburgse hoogleraar Eduard Ponds al door zijn computer haalde. Op basis hiervan concludeert hij dat het akkoord niet zonder meer ge- neraties bevoordeelt of benadeelt. Een minder zeker pensioen is nade- lig voor ouderen van nu maar beter voor de jongeren, stelt hij. Maar van rekenen met een verwacht ren- dement profiteren juist ouderen en hebben jongeren nadeel. Zo vallen de verschillende effecten voor ou- deren en jongeren waarschijnlijk tegen elkaar weg", vindt hij.

Moreel onhoudbaar

Vaak niet gehinderd door gebrek aan kennis doen allerhande kreten en opvattingen de ronde. Zo noe- men jongerenorganisaties en de onafhankelijke vakbond AVV het bereikte pensioenakkoord „moreel onhoudbaar". Straks blijft er weinig of niets over voor jongeren stellen zij in een manifest. „Ik ken gepensi- oneerden die met hun AOW en hun pensioen op een jacht in Portugal of Turkije overwinteren," beweert Jan Brand van de SGP-jongeren.

De jongeren lijken bijval te vin- den bij hoogleraar risicomana- gement Theo Kocken aan de VU. De pensioenen stijgen volgens hem voortaan meer mee met de prijs-

stijgingen (indexatie) dan nu. Die indexatie kan wel lager of hoger uitvallen als fondsen tekorten of overschotten hebben. Het tekort of overschot wordt geleidelijk ver- rekend in tien jaar. Zo stijgen de pensioenen bij kleine tekorten jaar- lijks toch, stelt hij. Ze dalen pas een beetje bij extreme tekorten. Aldus geven fondsen altijd meer geld uit dan ze hebben. Ook als een fonds zich later herstelt, zet die uitholling volgens hem door. Omdat de pensi- oenen meer stijgen dan economisch verantwoord zou zijn.

prof.dr. C.A. de Lange

Hetze tegen ouderen

De op zichzelf wenselijke discussie over pensioenen is helaas ontaard in een hetze tegen ouderen die de pensioenfondsen zouden 'leeg- vreten' ten koste van de jongeren stelt prof.dr. C.A. de Lange vast. Hij wijst er op dat bij de vijf grootste bedrijfstakpensioenfondsen waar- bij zo'n 80 procent van de Neder- landers verplicht is aangesloten, al jaren geen indexatie is uitbetaald. Daardoor hebben gepensioneerden al minstens 10 procent koopkracht ingeleverd vergeleken met mensen die in de zelfde periode een baan hadden. De perspectieven voor ge- pensioneerden voor de komende ja- ren worden zeker niet beter. En hoe- zo rijke ouderen? Feit is dat twee op de drie gepensioneerden naast hun AOW een aanvullend pensioentje hebben in de orde van 650 euro per maand. Dat deze mensen in luxe zouden leven is een gotspe, aldus De Lange.

Theo Kocken

Dwing vermogens- beheerders tot inzage van kosten'

Wetgeving moet vermogensbe- heerders dwingen de kosten te specificeren die zij maken bij het beheer van de ruim 800 miljard euro die pensioenfondsen bij hen hebben ondergebracht. Dat zegt bestuursvoorzitter Franswillem Briët van pensioenfonds PME.

PME is qua omvang het vijfde pen- sioenfonds in Nederland. Het was vorig jaar 150 tot 170 miljoen euro kwijt aan extern vermogensbeheer,

zonder dat precies duidelijk is waar dat geld aan besteed is. Een meerderheid in de Tweede Kamer heeft al laten weten desnoods met wetgeving duidelijkheid af te wil- len dwingen. Uit een rapport van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) blijkt dat pensioenfondsen jaarlijks 1,5 tot 3 miljard euro kwijt zijn aan extern vermogensbeheer. Merkwaardig genoeg kunnen de fondsen in hun jaarverslagen niet verantwoorden hoe dat geld pre- cies is besteed.

Het eigendomsrecht van opgebouwde pensioenen

Het eigendomsrecht van opgebouwde pensioenen is een politiek ge- voelig onderwerp. Een zogenaamd geheim advies van de landsadvocaat lekte uit. De Staat zou aansprakelijk kunnen worden gesteld door pen- sioengerechtigden. Opgebouwde oude rechten kun je als overheid niet zomaar verloren laten gaan in een nieuw pensioenstelsel.

Minister Kamp van sociale zaken zit met een probleem sinds op zijn verzoek de landsadvocaat met een advies kwam. De vraag luidde: Kun- nen burgers het recht op hun opge- bouwde pensioengeld zo maar ver- liezen in een nieuw pensioenstelsel. Volgens de landsadvocaat kan de Staat aansprakelijk worden gesteld door gedupeerde pensioengerech- tigden. De landsadvocaat leverde zijn advies als concept in. Een slim- me zet omdat, bijvoorbeeld journa- listen, dan ook geen beroep konden doen op de Wet Openbaarheid van Bestuur.

Na een gesprek en lang aandringen bij minister Kamp mochten direc- teur Cees Oudshoorn van de werk- geversorganisatie VNO-NCW en FNV-vice-voorzitter Peter Gortzak het advies uiteindelijk lezen: in een kamertje, zonder de mogelijkheid e hebben om te kopiëren of aanteke- ningen te maken.

De landsadvocaat waarschuwde vooral dat opgebouwde pensi-

oenrechten volgens Europese wetgeving gelden als een eigen- domsrecht. Dat mag niet zomaar aangetast worden.

Dat klopt zegt Tom Bakhuyzen, hoogleraar staat- en bestuursrecht in Leiden en advocaat bij Stibbe. "Als je opgebouwd pensioen min- der waard wordt omdat het nieuwe stelsel minder zekerheid biedt, moet de wetgever dat kunnen verantwoorden. De noodzaak van het nieuwe stelsel moet blijken uit objectieve rapportages. Daarnaast mogen pensioengerechtigden niet onevenredig hard worden getrof- fen: de pensioenuitkering mag niet aanzienlijk verminderen. Als de wetgever dat kan verzekeren, komt hij ermee weg bij een Nederlandse of Europese rechter".

„Ik denk dat driekwart van de pensioenspecialisten te weinig pure financiële kennis heeft om dit akkoord goed te overzien.”

Sweder van Wijnbergen

Econoom

Pensioenfondsen doen boekje open

De Nederlandse pensioenfondsen gaan deelnemers en andere belanghebbenden volledig inzicht geven in hun kosten. Dit maakte de „Pensioenfederatie”, die alle pensioenfondsen overkoepelt, bekend.

Inzage past volgens de organisatie bij de huidige tijdgeest en kan bovendien ook de vermogensbeheerders bewegen om meer openheid van zaken te geven.

Revolutionair is volgens de federatie, dat ook de transactiekosten die de vermogensbeheerders rekenen aan de pensioenfondsen, in beeld worden gebracht. „De Nederlandse pensioensector heeft hiermee een wereldwijde primeur”. Nu is het nog gemeengoed dat vermogensbeheerders het behaalde nettorendement terugkoppelen naar het fonds. De transactiekosten zijn daar al in verwerkt. Het zal voornamelijk voor de kleine fondsen interessant zijn om inzicht te krijgen in de kosten. Dat kunnen ze nu samen met 'de grote jongens' afdwingen. Volgend jaar moet er een eerste beeld zijn van de voortgang. In 2013 moeten de Nederlandse pensioenfondsen uitgebreider rapporteren.

„Het beste zou zelfs zijn om een wettelijk verbod in te stellen op pensionering voor een bepaalde leeftijd.”

Willem Brugman,
directeur Pensioenen
bij adviesbureau
Mercer Benelux.

Wat vindt u daar nou van?

Toch maar blijven bij dezelfde zorgverzekeraar

Tegen het einde van een jaar komt steeds weer dezelfde vraag: Moet ik niet van verzekeraar veranderen? Omdat een andere goedkoper is of meer te bieden heeft? Maar vergelijken is niet altijd even gemakkelijk. Bovendien je kan ook tevreden zijn. De meeste ondervraagden kiezen dan ook het zekere voor het onzekere.

A. Dumas, Renkum „Ik ben tevreden met mijn verzekering. Nee, ik vergelijk 't niet met andere verzekeringen. Ik ben tevreden met de bedrijfskorting, die ik via Elsevier krijg en ben ook niet van plan om op een andere verzekering over te stappen.”

Chr. Harlaar, Uithoorn „Ja, ik ben tevreden met mijn huidige verzekering. Ik ben niet meer verzekerd via de collectieve verzekering van Elsevier. Nee, ik vergelijk de

verzekeringen niet aan het einde van het jaar, ik heb daar geen zin in, alleen om bijvoorbeeld € 25 uit te sparen. Je moet dan alles nakijken en je bij elk detail af vragen, is dat nu wel of niet verzekerd. Ik ben dus niet van plan om een andere verzekeraar te nemen.”

Mevr. Oostenbroek-Niessink, Winterswijk „Aan het einde van dit jaar ga ik nog niet van verzekeraar veranderen, maar volgend jaar ga ik mijn verzekering wel met anderen vergelijken. Eigenlijk durf ik ook niet zo goed sommige onderdelen uit mijn pakket te halen. Toch overweeg ik mijn huidige verzekering uit te kleden. Ik heb nu een pretpakket, en ik heb nooit iets. Maar je zult zien als ik van verzekeraar verander dat er dan wel wat gebeurt.”

Mevr. Schutte-Venne, Hoorn „Ja, op dit moment ben ik tevreden met mijn zorgverzekering. Ik heb de verzekering net met anderen vergeleken. Ik ben niet van plan om van verzekering te wisselen. Wat wij nu hebben is toch de meest voordelige.”

De interviews zijn gehouden op 11 en 12 november 2011 door Hildegund Spaargaren

Vergrijzing van het Elsevier-pensioenfonds

De drastisch toenemende vergrijzing van het Pensioenfonds (SPEO) is zorgelijk. Het SPEO-bestuur brengt dit dan ook dringend onder de aandacht van de Elsevierdirectie.

Bijgaande lijngrafiek geeft hiervan sinds 1989 een goed beeld. Het aantal gepensioneerden (gele lijn) bedroeg toen nog maar 17% van het aantal Elsevier-werknemers. In 2010 was dit percentage al opgelopen tot bijna 54% (1229 pensioengerechtigden). Dit is ongunstig voor de vermogensontwikkeling van het Pensioenfonds. Immers steeds minder werknemers (en dus ook het werkgeversaandeel) dragen zo bij

aan de opbouw van het Fondsvermogen terwijl het aantal pensioentrekken groeit.

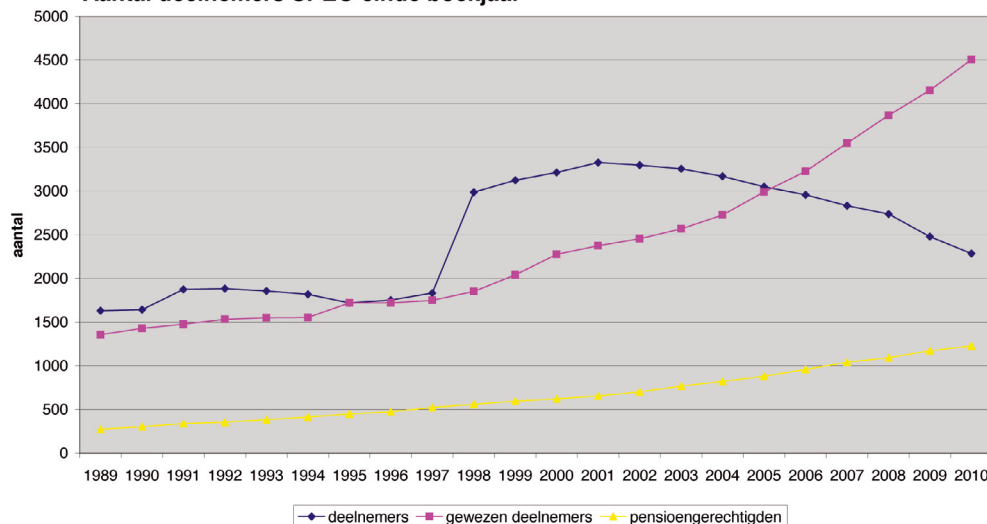
Ingrijpende ontslagen

Een analyse van personeelsverloop bij Reed Elsevier in de afgelopen 20 jaar laat interessante ontwikkelingen zien. Tot 2001 steeg het aantal werknemers bij Reed Elsevier tot iets boven de 3300. Daarna zette een gestage daling in tot iets onder de 2300 in 2010. Het aantal

pensioengerechtigden daarentegen steeg gestaag tot 1229 in 2010.

Interessant is ook de grafieklijn van de gewezen deelnemers. Hun aantal steeg van 1357 in 1989 naar 4507 in 2010. Een groep voor wie het pensioenfonds ook geld moet reserveren. De cijfers tonen dat er ingrijpende ontslagen en verloop hebben plaatsgevonden. Hieruit kan ook worden opgemaakt dat ongeveer de helft van de werknemers, die het bedrijf voor hun pensionering verlieten, maar werd vervangen. Met dank aan Rien Pranger, lid van de deelnemersraad van SPEO, die deze gegevens voor ons op een rijtje heeft gezet.

Aantal deelnemers SPEO einde boekjaar

Het aantal 65-plussers in de bijstand neemt sterk toe. Eind juni gingen 40.000 bijstandsuitkeringen naar 65-plushuishoudens. Dat is twee keer zo veel als tien jaar geleden. De sterke groei komt vooral door de migranten die in de tweede helft van de twintigste eeuw naar Nederland gekomen zijn.

Niet alleen gepensioneerden kunnen getroffen worden als pensioenfondsen de uitkeringen moeten verlagen. Er is ook de groep weduwen en weduwnaars die geheel of gedeeltelijk moet rondkomen van een partnerpensioen. Volgens De Nederlandsche Bank betreft het 686.000 vrouwen en 55.000 mannen. Verder zijn er 36.000 kinderen met een wezenpensioen.

Nederland is weer nummer één met zijn pensioenstelsel in de wereld. Australië staat op twee, Zwitserland op drie en helemaal onderaan bungelt

India. De jaarlijkse ranglijst werd samengesteld door adviesbureau Mercer en het Australian Centre for Financial Studies Nederland scoort met de hoogte van het pensioen, de wetgeving, het toezicht en de duurzaamheid. Op dat laatste punt is de score iets gezakt en doen Australië en Zweden het beter.

De meeste ouderen willen graag doorwerken stelt de NBBU. Bij deze brancheorganisatie zijn zo'n 800 uitzendbureaus aangesloten. Voorwaarde is wel dat ze dit op hun eigen voorwaarden kunnen doen: niet te veel, niet te hard en niet te snel. 65-plussers hebben behoefte aan flexibiliteit en aan sociale contacten. Zij zien een veertigurige werkweek vol stress niet meer zitten. Onder de vlag van de NBBU werken ruim tienduizend 65-plussers als uitzendkracht na hun pensioen door.

'Achtergestelde' pensionado wacht uitspraak af

Nederlandse gepensioneerden die in het buitenland wonen, zijn vaak duizenden euro's meer kwijt aan ziektekosten dan leeftijdgenoten in Nederland. De Centrale Raad van Beroep kijkt of dit discriminatie is.

Binnenkort, zes jaar en een reeks rechtszaken later, beslist de Nederlandse rechter of de staat zich schuldig heeft gemaakt aan het discrimineren van Nederlandse gepensioneerden in het buitenland. Want sinds de nieuwe Zorgverzekeringswet in 2006 van kracht werd, zijn 'pensionado's' vaak duizenden euro's meer kwijt aan ziektekosten dan hun leeftijdgenoten in Nederland. Stelt de rechter de pensionado's in het gelijk, dan kan de Nederlandse overheid een miljoenenclaim tegemoet zien van de gedupeerde pensionado's.

Meer oog voor verantwoord beleggen

Pensioenfondsen investeren steeds duurzamer. Maar de grotere scores beter dan kleinere.

Pensioenfondsen mogen het zwaar hebben door de lage rente en beurzen, er is een lichtpunt: ze beleggen steeds duurzamer. De 750 miljard euro aan beleggingen van de fondsen scoren steeds beter op criteria als milieuvriendelijkheid en mensenrechten, blijkt uit het vijfde jaarlijkse onderzoek van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Gepensioneerden en premiebetalers moeten meer zeggenschap krijgen, vindt de VBDO. Slechts 10 procent van de fondsen gunt deelnemers een stem in het beleggingsbeleid. 'Het is van de gekke als mensen 's

avonds met de collectebus langs de deur gaan voor Unicef, maar tegelijkertijd via hun pensioenfonds beleggen in bedrijven die aan kinderarbeid doen of afval dumpen.' vindt VBDO-voorzitter Giuseppe van der Helm.

ECN Bankroet dreigt door pensioen

Energieonderzoekscentrum ECN, bekend van de kernreactor in het Noord-Hollandse Petten, dreigt failliet te gaan. De organisatie vreest voor haar voortbestaan als zij extra pensioen moet uitkeren aan gepensioneerden, zoals het Gerechtshof van Amsterdam heeft gelast.

Het hof gaf een groep van ex-medewerkers na bijna tien jaar procederen gelijk in de eis om jaarlijks toeslagen onvoorwaardelijk uit te blijven keren. In hoger beroep stelde de rechter vast dat een pensioenreglement niet eenzijdig kan worden gewijzigd. ECN is gehouden aan indexatie van pensioenuitkeringen die gegarandeerd zijn. ECN betreurt de situatie waarin het terecht is gekomen. Volgens een schriftelijke verklaring betekent de uitspraak van de rechter dat zij "minimaal meer dan 5 miljoen euro" per jaar kwijt is. Deze kosten zullen op termijn niet kunnen worden gedragen. "De extra lasten zijn zo hoog dat de continuïteit van het bedrijf in gevaar dreigt te komen,

zeker als er hoge prijsinflatie optreedt". Een woordvoerder van de groep oud-werknemers die bestaat uit academici en ingenieurs, zegt dat het een "eindeloze weg is geweest" om de verworven rechten te verdedigen. Met gemengde gevoelens daagden zij hun werkgever in 2004 voor de rechter. In de laatste zaak beschuldigde ECN hen van "grof geschut en groot geweld" omdat volgens de advocaat, iedereen weet dat de beurzen het slecht doen. Dat argument is volgens de gepensioneerden "volstrekt irrelevant. Het gaat hier om een garantie, een onvoorwaardelijke toezegging die ooit verzekerd was via een verzekeraar".

Gehoord van een praktijkdeskundige

- Consultants van een pensioenfonds (tegen een honorering van 400 euro/uur) zijn veel te belangrijk gemaakt
- Als SPEO een Grieks pensioenfonds was geweest, hadden we nu een dekkingsgraad van 500%.
- Als basis voor de dekkingsgraad moeten we in plaats van een dagrente naar een gemiddelde over twaalf maanden toe.
- Verhoging van de pensioenpremie heeft maar een beperkt effect op de dekkingsgraad. Een 5% hogere premie levert een 1% hogere dekkingsgraad op. Je zal het toch van beleggingen moeten hebben.

Nic van Rossum: Dwars in ruste

Korten of niet, een mens leeft niet van pensioen alleen

Het lijkt onvermijdelijk dat we straks op ons pensioen worden gekort. Hoe idioot het ook is dat de dekkingsgraad afhankelijk is van de dagrente. Beleggingen van pensioenfondsen hebben een 'horizon' van veertig/vijftig

jaar. De uitkeringswaarde van zo'n fonds meet je toch niet af aan zoiets springerigs als 'swaprente'? Het moet toch mogelijk zijn om een volwassen econoom als de president van de Nederlandsche Bank ervan te overtuigen dat de reële dekkingsgraad van langlopende beleggingen onmogelijk binnen twee maanden met twaalf punten kan dalen? We hebben het hier niet over Grieks of Italiaans staatspapier, maar over degelijke beleggingsportefeuilles, die in 2010 nog een netto rendement van ruim in de dubbele cijfers haalden.

Vroeger kenden we een vaste rekenrente als meetmethode voor de toekomstige waarde van de beleggingen. Eerst was dat vier procent en later moest dat terug naar drie procent. Daardoor bleef de dekkingsgraad rond 130 of hoger. Ruim voldoende om volledig te indexeren. De grote fout in het verleden is geweest om tijdens de economische euforie premievrij pensioenen toe te zeggen (ook bij Elsevier) en dat ondernemingen geld terugvorderden uit hun pensioenfondsen (niet bij Elsevier). Het grofste tekeer ging het Rijk, dat tientallen miljarden weghaalde bij het ABP. Je hoort er niemand meer over, maar als er ooit een parlementaire enquête terecht zou zijn, is die naar dat grove schandaal. Ruud Lubbers zou veroordeeld worden wegens beroving van zijn ambtenaren op klaarlichte dag.

Ik snap er geen syllabe meer van. Ik geef toe, het is al twaalf jaar geleden dat ik in het bestuur van SPEO zat, toen we onze eigen beleggingscommissie hadden, die veel betere rendementen behaalde dan tegenwoordig, nu het beleggingsbeleid is overgedragen aan dure bureaus die goochelen met derivaten, hedgefonds en andere gecompliceerde beleggingsproducten, waar ze geen snars van begrijpen. Dat bleek wel toen ze met producten speculeerden waarin Amerikaanse rommelhypotheken waren verpakt. Ik ben misschien een ouwe zak, die de moderne internationale financieringsstromen niet doorheeft, maar ik begrijp nog steeds niet wat er zo fout was aan ons consequente

beleggingsbeleid indertijd, met degelijke aandelen, betrouwbare obligaties en rendabel onroerend goed.

Men heeft mij kwalijk genomen dat ik in een van mijn vorige columns protesteerde tegen het uit handen geven van het beleggingsbeleid. Het zou zelfs verplicht zijn je over te leveren aan dit soort bureaus, waarvan je niet weet of ze hun verliezen niet uitgerekend naar jouw pensioenfonds schuiven en de winst zelf houden. Ik beschuldig ze niet van fraude, maar wel van gebrek aan transparantie, vooral van de kosten.

Enfin, als De Nederlandsche Bank (DNB) niet tot rede kan worden gebracht, zitten wij straks met de gebakken peren van korting op ons pensioen. Ik mag dan de 75 jaar gepasseerd zijn, een sombere woudezel ben ik niet. Als insider wist ik van begin af aan hoe het pensioenstelsel in elkaar stak. Het streven was er op gericht om 70% van het eindloon te bereiken, inclusief AOW-franchise. Daarvoor diende veertig jaar lang 1,75% te worden opgebouwd. Dat haalde nauwelijks iemand, zeker niet als er tussentijds nog van baan werd gewisseld. Ikzelf b.v. heb 50 jaar gewerkt, maar uiteindelijk slechts over 32 jaar pensioen opgebouwd. 70% eindloon is onmogelijk haalbaar nu middelloon de standaard is geworden. Kun je nog beter voor 'beschikbare premie' kiezen.

Die zeventig procent eindloon ging er vanuit dat na pensionering het leven goedkoper wordt. Nou vergeet het maar. Vroeger had je een auto, telefoon, goedkope lunches, internet en onkostendeclaraties van de zaak en je nam af en toe wat paperclips en printpapier mee naar huis. Na pensionering moet je dat allemaal zelf betalen, alsook verlichting en verwarming overdag. Als je op hetzelfde niveau wilt doorleven heb je niet 70, maar 120% van je laatste inkomen nodig. Nog afgezien van hogere ziektekosten en andere financiële bejaardenproblemen.

Voor lezers van dit blad is het te laat, maar de jeugd, onder wie mijn kinderen en kleinkinderen heb ik altijd voorgelicht: vertrouw niet te veel op je bedrijfspensioen maar bouw een eigen vermogen (bv. lijfrente) op en vooral: los je hypotheek af. Laat je niet verblinden door de aftrek van hypotheekrente. Dan pas kun je (financieel) zorgeloos genieten van je oude dag.

Reacties: n.van.rossum@wanadoo.fr

Multi-talent Piere Vinken overleden (83)

Pierre Vinken, onder meer oud-president-commissaris van uitgeverij Reed Elsevier, is op 83 jarige leeftijd overleden. Vinken wordt gezien als één van de belangrijkste uitgevers van Nederland. Hij legde de basis voor het huidige Reed Elsevier, internationaal toonaangevend in wetenschappelijke en professionele publicaties. Na zijn vertrek zou hij nooit meer naar de beurskoersen van Elsevier hebben gekeken.

Vinken studeerde geneeskunde in Utrecht en begon zijn professionele loopbaan als neurochirurg. Maar bovenal verwierf Piere Vinken, afkomstig uit een Brunssums arbeidersgezin, zich naam en faam als uitgever. Een eerste stap in die richting zette hij als redacteur bij Excerpta Medica en als oprichter van het literair tijdschrift Tirade. In 1966 gevolgd door het directeurschap van Excerpta Medica. Via deze medische databank kwam Vinken in de directie van Elsevier terecht.

Wetenschappelijke informatie

Vinken zag de waarde van elektronische databanken en het verspreiden van wetenschappelijke informatie in. Met minimale kosten werden zo maximale opbrengsten gehaald. Winstmarges van 35 à 40 procent positioneerden deze bladen in de top van de uitgeefpiramide. Later ook wel 'Piramide van Vinken' genoemd. Volgens NRC-Handelsblad werden de onderste lagen van deze uitgeefpiramide, zoals de dagbladen Algemeen dagblad en NRC-

Handelsblad, getolereerd. Zolang zij het geld maar verdienden waarmee de leningen werden gefinancierd om hogere lagen van de piramide op te kopen. Vinken gaf zo mede vorm aan het moderne zakendoen van na de jaren zeventig: ondernemen is overnemen en afstoten.

Aandeelhouderswaarde bovenaan

Van 1979 tot 1995 was Vinken bestuursvoorzitter van Elsevier, een lange periode waarin hij het bedrijf ingrijpend zou veranderen. Voor Vinken stond aandeelhouderswaarde en winstgevendheid bovenaan. Elsevier moest en zou groeien en alleen met hoog renderende activiteiten. Hij verkocht oude kernactiviteiten die niet genoeg geld binnenbrachten: boeken, kranten, drukkerijen en de Winkler Prins. Hoewel Vinken in zijn eerste jaar als topman de Nederlandse Dagbladunie inlijfde, werd deze uitgever van onder meer NRC Handelsblad en het Algemeen Dagblad in zijn laatste jaar ook weer afgestoten.

Pierre Vinken (midden) in 2010 bij brasserie Keyzer met vrienden Theodor Holman en Gijs van de Westelaken.

Aan de andere kant nam Vinken in hoog tempo bedrijven over die hoge rendementen boden, met name in de wetenschappelijke (digitale) vakbladenhoek.

Een persoonsbeschrijving in NRC Handelsblad kenschetst hem in een necrologie als een 'Multi-talent.' Talenten als publicist, ondernemer, neurochirurg, en later medeoprichter van het Republikeins Genootschap. Voor zijn verdiensten voor de wetenschap ontving hij de Akademiëpenning van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Fusie geen succes

De fusie met het Engelse Reed was voor Vinken geen succes. Na onenigheden vertrokken president-commissaris Pierre Vinken en zijn

bondgenoot commissaris Loek van Vollenhoven bij Reed-Elsevier. Tegen vriend en auteur Max Pam zou hij later hebben gezegd: „Na mijn vertrek heb ik mij niet meer met Elsevier beziggehouden. Ik heb al mijn aandelen verkocht en zelfs nooit meer naar de beurskoersen gekeken.”

Na zijn pensionering in 1995 bij Reed Elsevier trad Vinken nog maar weinig in de publiciteit. Vinken heeft altijd gehouden van tegendraadse lieden buiten de zakelijke en politieke elites. Dat leidde er mede toe dat hij begin 1997 opnieuw landelijke bekendheid kreeg toen uitlekte dat hij één van de drie oprichters was van het Republikeins Genootschap. Vinken was de initiatiefnemer en eerste voorzitter.

Opnieuw respijt pensioenfondsen

Pensioenfondsen hoeven volgend jaar van het kabinet de pensioenpremie nog niet te verhogen.

Bij strikte toepassing van de spelregels hadden veel pensioenfondsen hun premie mogelijk met een kwart moeten verhogen. Om dat te voorkomen kunnen zij nu al gaan rekenen met verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar in 2020. Dit heeft De Nederlandsche Bank, in samenspraak met de minister van Sociale Zaken Henk Kamp bekend gemaakt. Het motief hiervoor is dat door een flinke premiestijging de loonkosten sterk stijgen. Dit kan

een desastreus effect hebben op de economie.

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen
H.J.J. Elenbaas, Tholen
M. Hoogendoorn, Heemskerk
Mevr K.K. Maeser, Santpoort Zuid

WELKOM

Als nieuwe donateur en leden heten wij van harte welkom:
G.M. Groenenberg, Haarlem
P.S.H. Bolman, Warmington,
Northamptonshire, Engeland
Mevr. E.A.A.M. Jeurissen, Huissen

De redactie van deze ES Nieuwsbrief en het VGEO-bestuur wensen alle leden een mooie decembermaand en een gezond 2012 toe.

